

Kongen det aabne Mandat af 8. Marts 1664 til Borgermesteren og Raad i Randers med en Ordre af 31. Marts 1664 (Bilag 10), hvori han ligeledes befalede dem at have tilbørlig Oplysn med Mandatets Efterlevelse i det Hele, at de opdømte Laregaardte bleve optagne, at Armene paa de andre, hvor Mandatet forefrev det, indlyttedes og optoges, og at Bladsen gjordes ren og ryddelig „til Seiladzens og Commercieris Besordring och Worris Loldrettigheds forbedring och at i derforuden herefter med Flid opfsicht haffuer, at ingen flere Lare Gaarde igien aff Nye opprettes eller Arme widere udsettes end nu tilladt er, saafom i det wil forsuare og wehre bekjendt“.

Magistraten indgav saa Nar efter en ny Klage til Kong Frederik den 3die over Brugen af ulovlige Fisseredskaber m. m. paa den nedre Del af Randers Fjord, og fremkaldte derved samme Konges Forordning af 18de Juli 1668. Denne Forordning, hvis Indhold gjengives af Neckelmann Pag. 28, er en Gjentagelse af det i Slutningen af samme Konges aabne Mandat af 8de Marts 1664 (Bilag 10) indeholdte Forbud mod Fisseri med Pulsen, Lyster og Blus, men dog med den Forandring, at Anvaret for Overtrædelser skærpedes meget betydeligt, nemlig til Fortabelfe af Skib og Fisseredskaber samt Straf udi Jern paa Bremerholm. Iøvrigt viser Forordningen ganske det Samme som de tidligere Forbudslove i denne Retning, nemlig at der ikke var Tale om nogen Eneret af nogen somhelst Bestaaffethed, men kun om Forbudsbestemmelse mod Brugen af visse sær- liget betegnede Redskaber og Fiskemaader, som antoges at forjage Fisken eller paa anden Maade at være skadelige for Fiskebestandens Vedligeholdelse.

Som ovennævnt satte Frederik III ved Forordning 18de Juli 1668 yderst strænge Straffe for Brug af ulovlige Fisseredskaber. Men Kongen tog i denne Retning heller ikke lempeligt paa Randers Magistrat. Ved et aabent Brev til denne af samme Dato, hvis Indhold gjengives hos Neckelmann Pag 29, tilfillede han Magistraten Forordningen, og paalagde Magistraten med Flid at paaie sammes Efterlevelse, og dersom Noget handlede derimod, da strax at lade dem paagribe, dømme og fremsføre til Bremerholm „saafremt I ikke selv derfor ville søges af vor Generalfiscal, som vedbør, hvorefter I Eder underdanigst have at rette.“¹⁾

Sverken Befalingsmanden over Amtet eller Randers Magistrat synes at have med nogen Kraft udført de dem ved Kong Frederik den 3dies aabne Brev af 31te Marts 1664 (Bilag 10) givne Befalinger til at vgaage over, at Seilddet holdtes farbart og ikke fremtidigt belempedes med Laregaardte. Tilstanden forværedes sig efterhaanden atter i denne Retning, og gav omfder Anledning til, at der endnu i samme Aarhundrede, nemlig under 18de Februar 1696, blev udnævnt en ny kongelig Kommission til atter at raade Bod paa disse Misligheder. Dette var den saakaldte Larekommission af 1696—98. Den af denne Kommission foretagne Forretning, der har foreligget de 2de Borgermestere i Randers, Stadfeldt, hvis Bog er af 1804, og Neckelmann, hvis Bog er af 1833, er det hidtil ikke lykkedes mig at komme i Besiddelse af. I Rentekammerets Expeditionsprotokol, som opbevares i Kongerigets Archiv, findes den ikke ligesaa lidt som det Rgl. Reskript, ved hvilket Kommissionen udnævntes.

Angaaende Larekommissionsforretningen af 1696—98 er jeg saaledes indskrænket til at benytte de Meddelelser om samme, der findes i den af Stadfeldt assagte Herreds- thingsdom af 12te December 1797, og i Stadfeldts og Neckelmanns otmeldte Skrifter.

Bemeldte Kommission blev efter Stadfeldts og Neckelmanns overensstemmende Beretning nedsat af Kong Christian V. ved et Reskript af 18de Februar 1696 i Genhold til et derom af den tidligere ovenfor nævnte Greve Conrad Reventlov til Clausholm og Friensvold samt Greve Nicolaus Friis til Grevestabet Friensborg paa egne og øvrige Lare- gaardseieres Vegne indgiver Andragende. Ifølge Stadfeldt (Pag. 71) gif Reskriptet ud paa at befale Kommissionerne at grandse og kjende, hvilke Laregaardte for Fremtiden burde have i Aaen og Fjorden. Neckelmann siger (Pag. 30), at det paalagdes dem at undersøge Lareffiseriets Bestaaffethed baade oven- og nedenfor Randers Bro, samt hvad Adkomst og Retlighed Enhver kan have der i Fjorden at fiske, og paa hvis, som ulovligt og stridigt befindes, at kjende og dømme.

Efter disse Oplysninger gif Kommissioeriet i alt Væsentligt ud paa ganske det samme som i sin Tid Kommissioeriet af 2den April 1663 (Bilag 10), ligesom ogsaa de

¹⁾ Brevet er efter Neckelmanns Gjengivelse, men denne, der ei heller følger Datidens Reskription, er muligt kun et Referat hentet fra Larekommissionsforretningen af 1696—98.